

Apālais jūrasgrundulis

Ivars Putnis
Elīna Knopiņa
Didzis Ustups

14.06.2018.

- ▶ **Lielākā** Latvijā sastopamā jūrasgrundūļu suga! - Garums var sasniegt 24 cm un masa pārsniegt 230 g
- ▶ Latvijas piekrastē līdz pat 7 gadus veci īpatņi
- ▶ **Citi:**
  - ▶ Melnais jūrasgrundulis
  - ▶ Divplankumu jūrasgrundulis
  - ▶ Mazais jūrasgrundulis
  - ▶ Jūrasgrundulis

Pomatoschistus minutus

Neogobius melanostomus

- ▶ leapaļš, salīdzinoši lielu galvu un izvirzītām acīm
- ▶ Tumšs punkts pirmās muguras spuras aizmugurējā daļā
- ▶ Vēdera spuras ir saaugušas kopā
- ▶ Atšķirības starp dzimumiem

Photo Taken By Stan Yavno

Izplatība

- ▶ Melnās jūras, Kaspijas jūras, Marmora jūras un Azovas jūras seklūdens zonas
- ▶ Kuģu balasta ūdeņi un dabiska migrācija pa upēm
- ▶ 1990. gads - pirmo reizi Baltijas jūrā un Ziemeļamerikas Lielajos ezeros
- ▶ 2004. gads Latvijas piekrastē
- ▶ Latvijas piekrastes rūpnieciskajās nozvejās pirmo reizi 2006. gadā

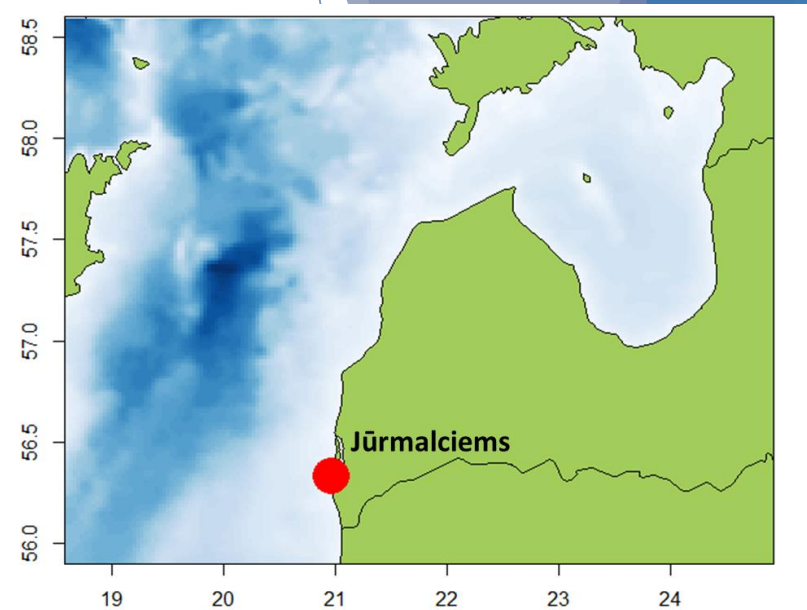
Kas viņu padara invazīvu

- ▶ Tolerance pret plaša diapazona vides apstākļiem
- ▶ Neizvēlība barības ziņā
- ▶ Agresīva uzvedība
- ▶ Atkārtots nārsts (aprīlis - septembris)
- ▶ Nārsta ligzdu sargāšana un liels izdzīvojušo jauno īpatņu skaits
- ▶ Viena no galvenajām svešzemju sugām Baltijas jūrā!

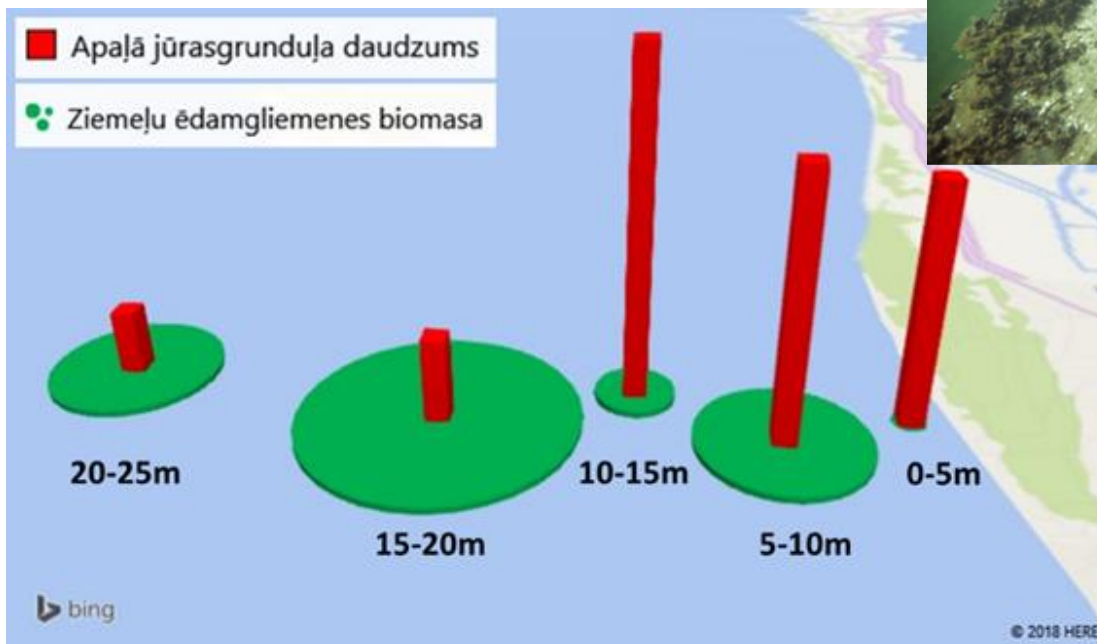
Ko tas ēd?

- ▶ Plastiska suga!
- ▶ Latvijas piekrastē (**Jūrmalciems**) barības sastāvā dominē moluski - ziemeļu ēdamgliemenes (*Mytilus* spp.) un Baltijas plakangliemenes (*Limecola balthica*), kā arī sānpeldes (*Gammarus* spp.).
- ▶ Barības patēriņš var pārsniegt ziemeļu ēdamgliemeņu produkciju
  - ➔ gliemenes filtrē ūdeni, tādēļ samazinoties to daudzumam var pasliktināties ūdens kvalitāte
  - ➔ tās veido barības bāzi citām zivīm

Ziemeļu ēdamgliemene

- ▶ Augstākās apaļo jūrasgrunduļu koncentrācijas ir novērotas 10-15 m dziļumos ar akmeņainu un jauktu grunti, to blīvumam sasniedzot līdz pat 3 zivīm uz kvadrātmetru.
- ▶ Ziemā migrācija dziļumā

Apaļā jūrasgrunduļa relatīvā daudzuma un ziemeļu ēdamgliemenes biomasas salīdzinājums dažādās dziļuma zonās

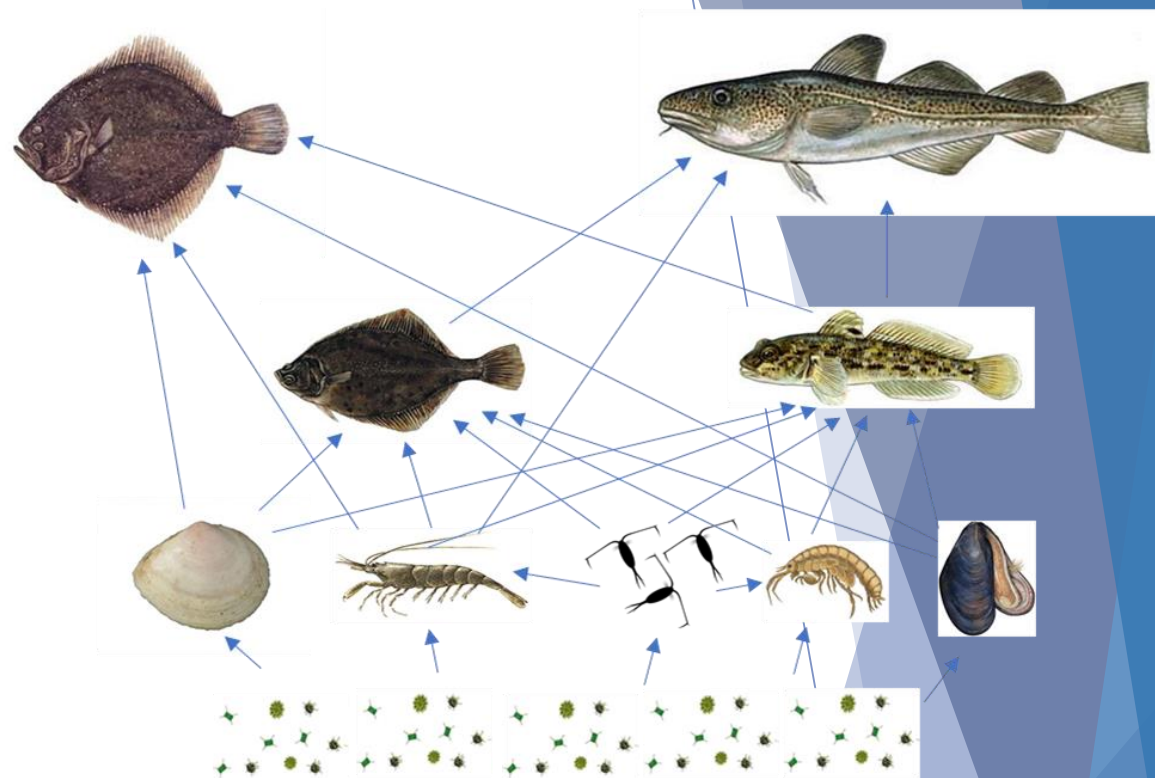
Ietekme

► Neviennozīmīga ietekme!

- **Konkurence** ar vietējo zivju sugām, kas uzturas piekrastē (pleksti, lucīti, un akmeņpleksti), veicinot izmaiņas šo sugu barošanās paradumos

+ **Barības objekts** plēsīgo zivju sugām (mencām, akmeņplekstēm, asariem un zandartiem)

+ **Tirgus potenciāls**

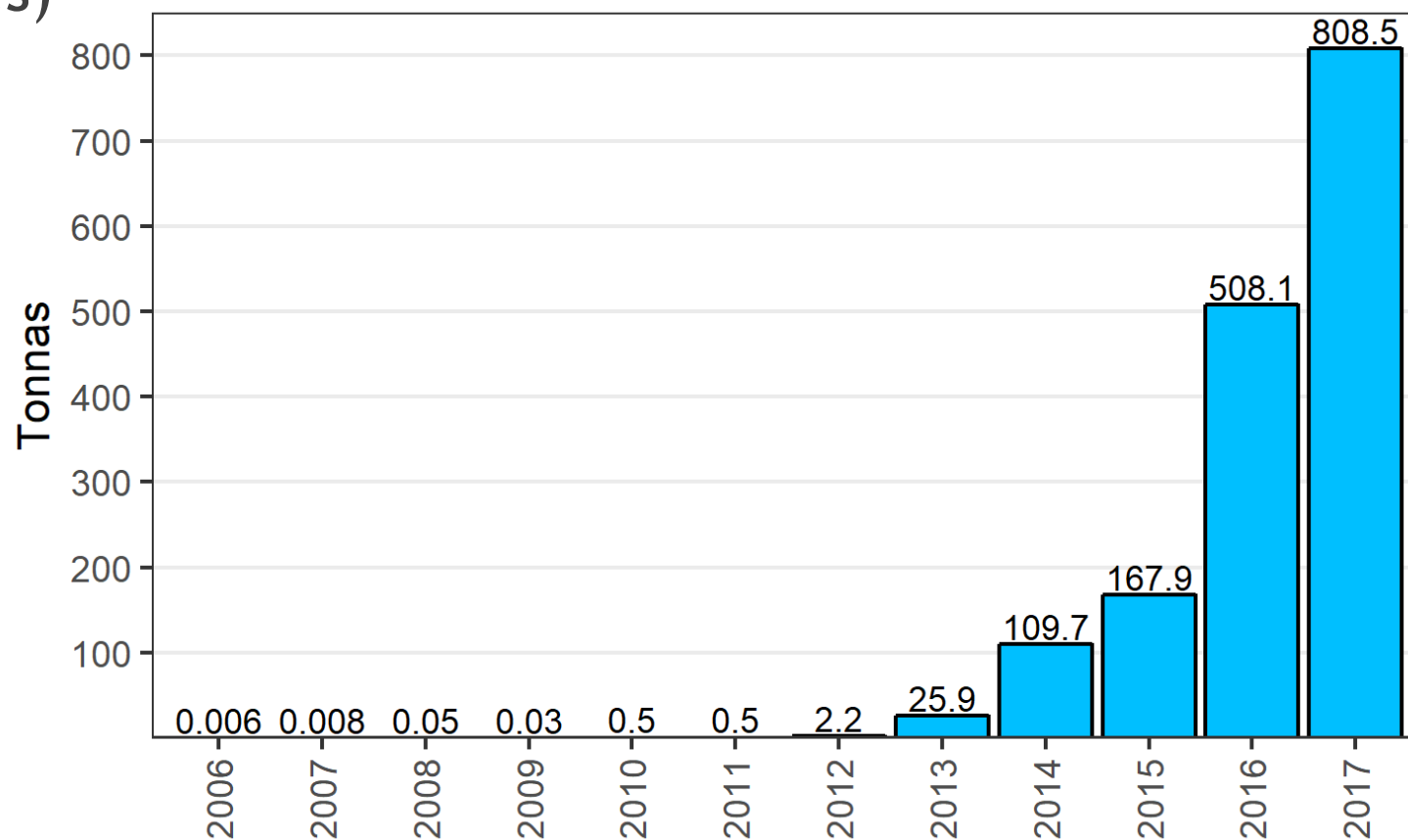

Apaļais jūrasgrundulis

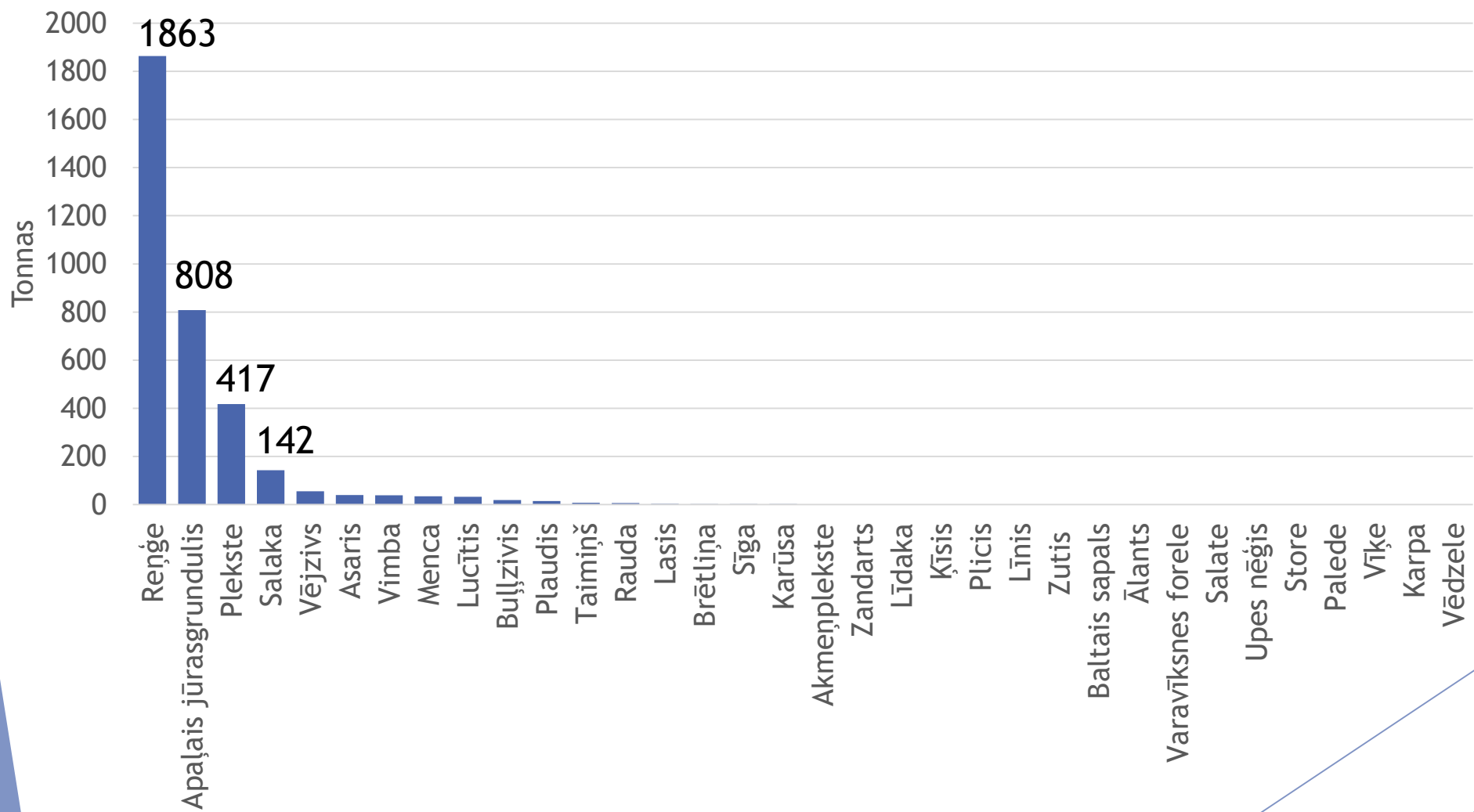
Zvejas pārvaldība

Rūpnieciskās nozvejas dinamika piekrastē

- ▶ 2006 - **6,3 kg**
- ▶ 2017 - **808,5 t** (otra zvejotākā suga Latvijas piekrastē aiz reņģes)

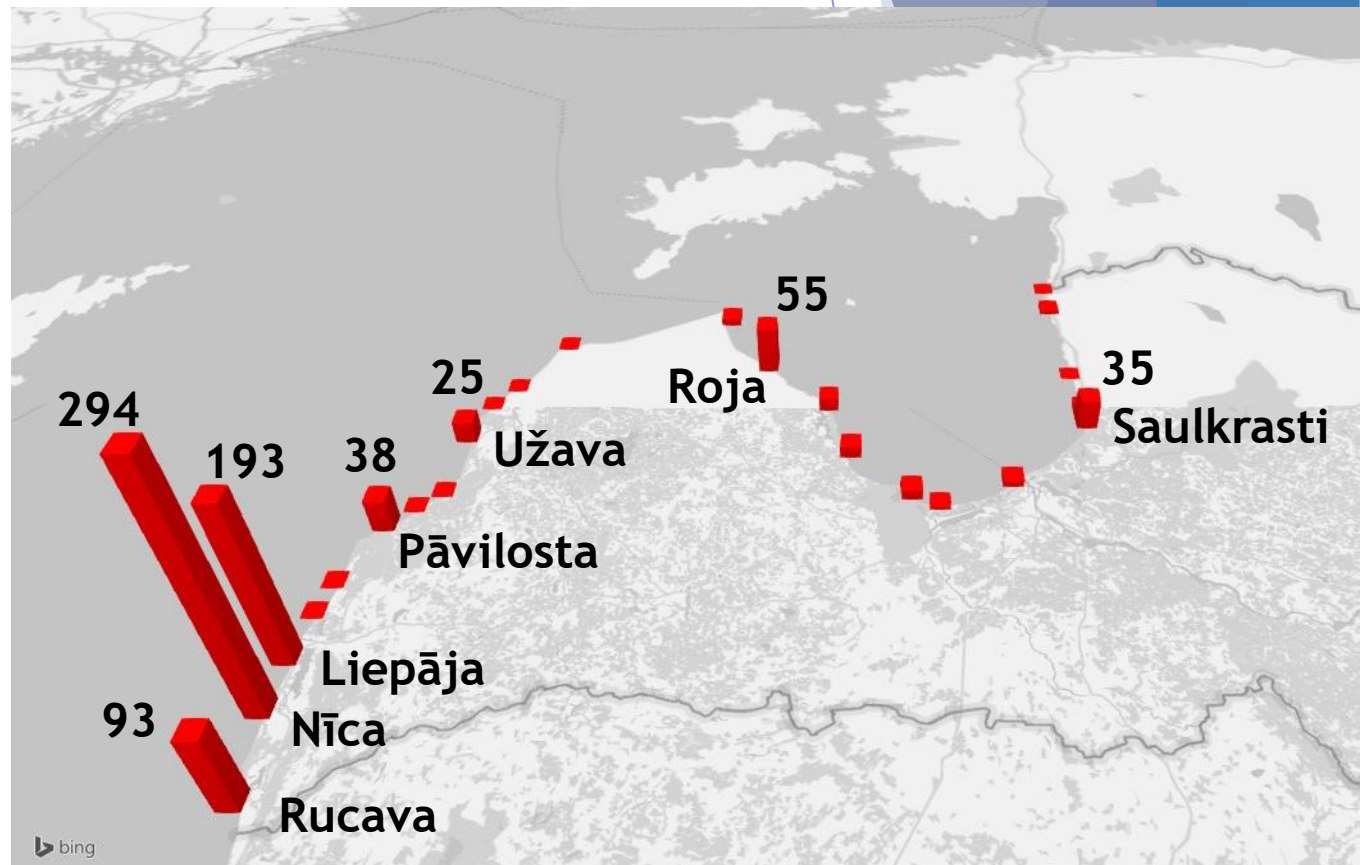

Piekrastes zivju nozveja 2017. gadā

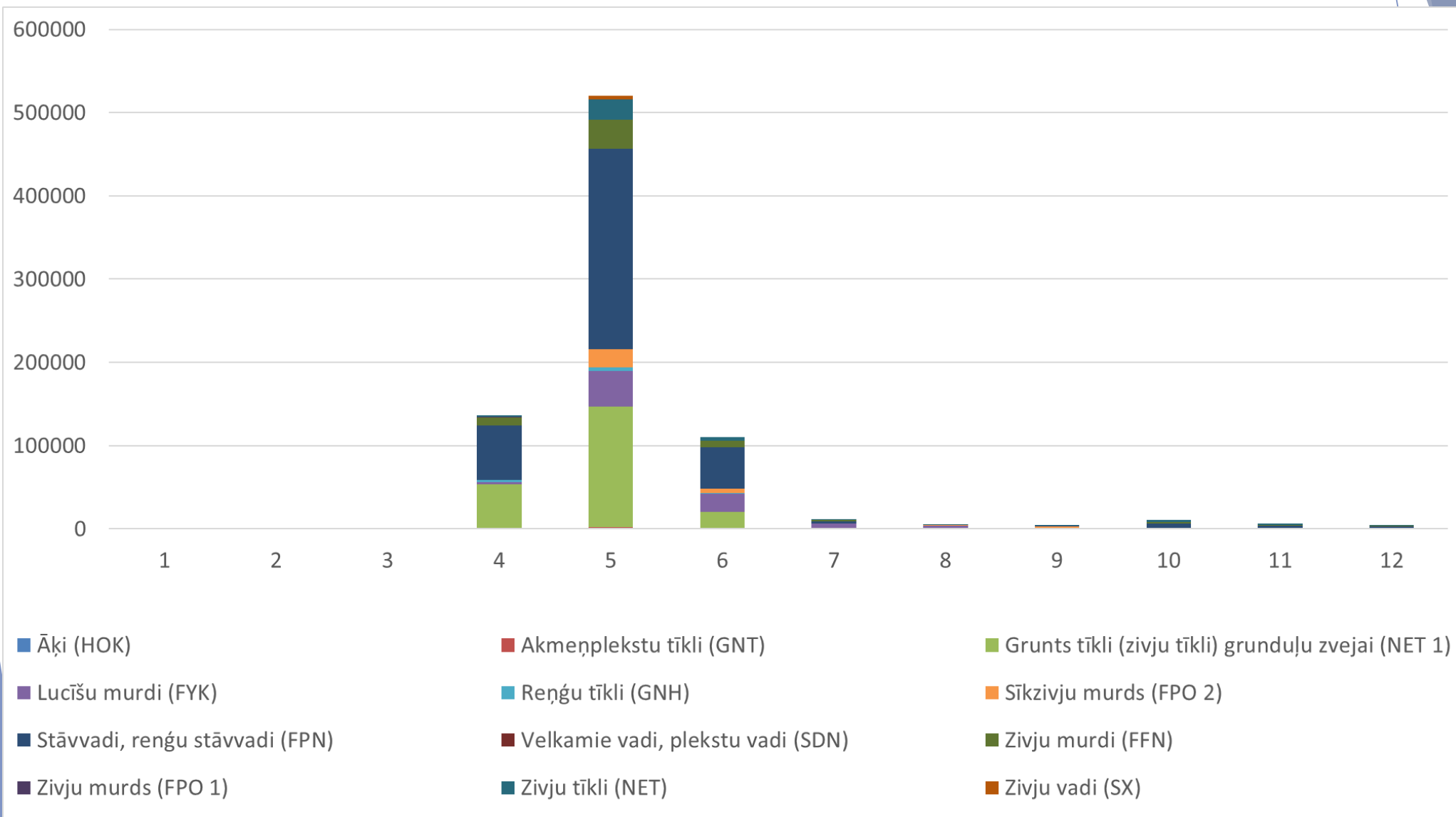
Rūpnieciskā nozveja

- ▶ Zvejai sezonāls raksturs - lielākā daļa nozvejota aprīlī, maijā un jūnijā ar pasīviem zvejas rīkiem (stāvvadi, murdi, tīkli)
- ▶ 2017. gadā vairāk nekā 70 % no apaļā jūrasgrunduļa nozvejas tika nozvejoti Liepājas pilsētas, Nīcas un Rucavas novados

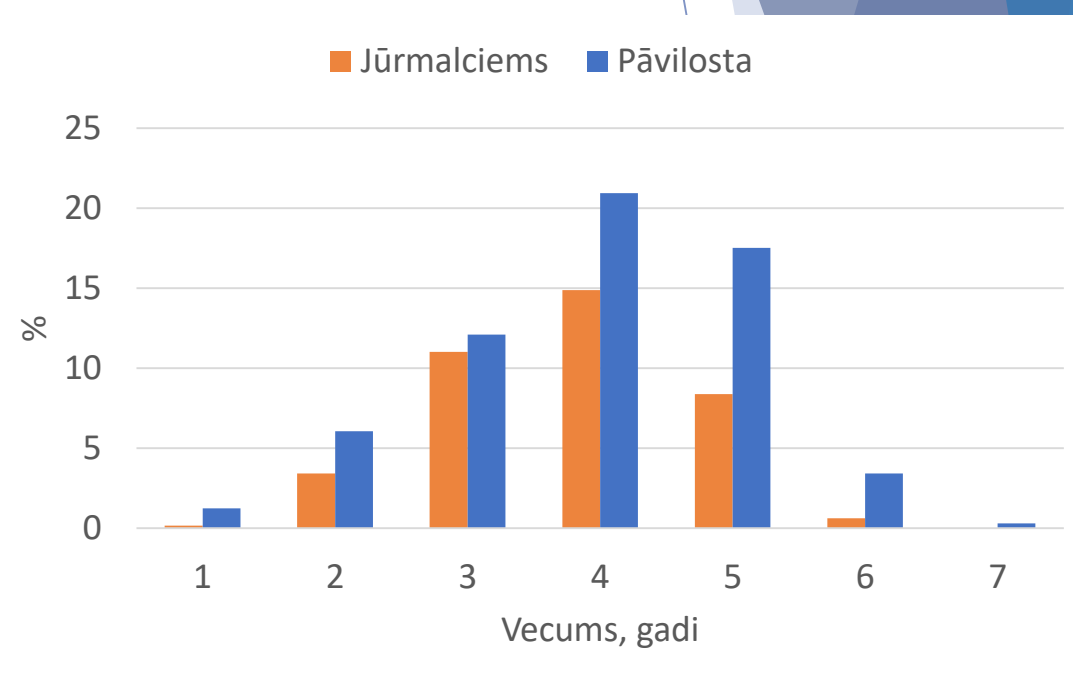
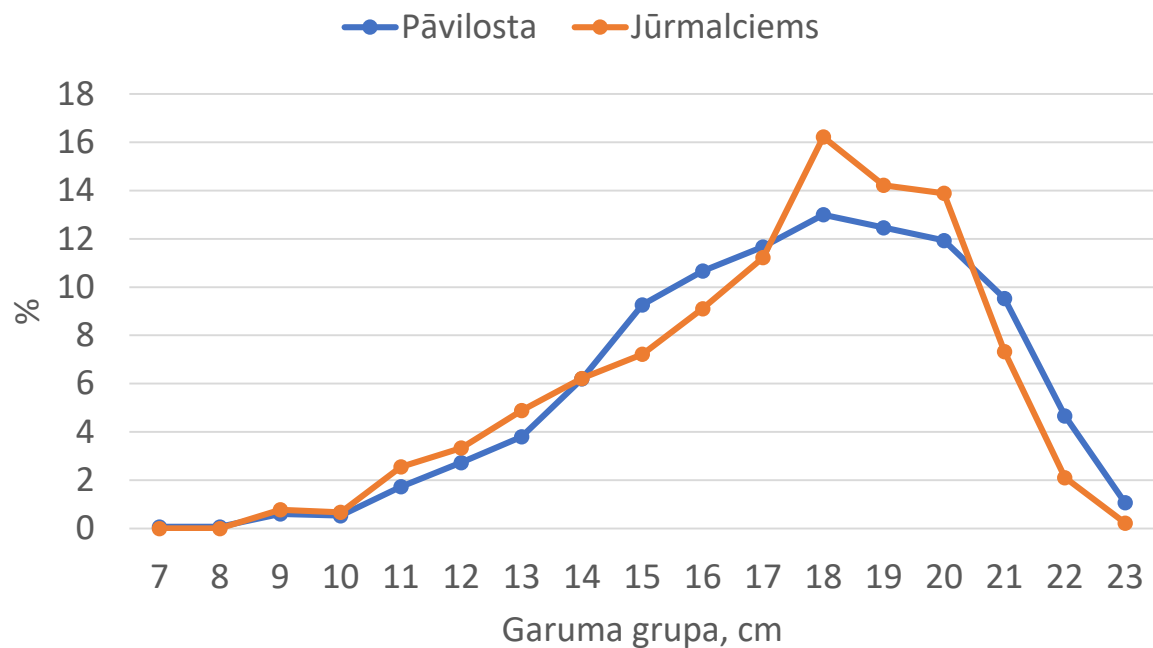

Apaļā jūrasgrunduļa nozvejas sadalījums Latvijas piekrastē 2017. gadā (tonnas). Attēlā izceltas pašvaldības ar lielākajām apaļā jūrasgrunduļa nozvejām.

Apaļā jūrasgrunduļa nozveja 2017. gadā

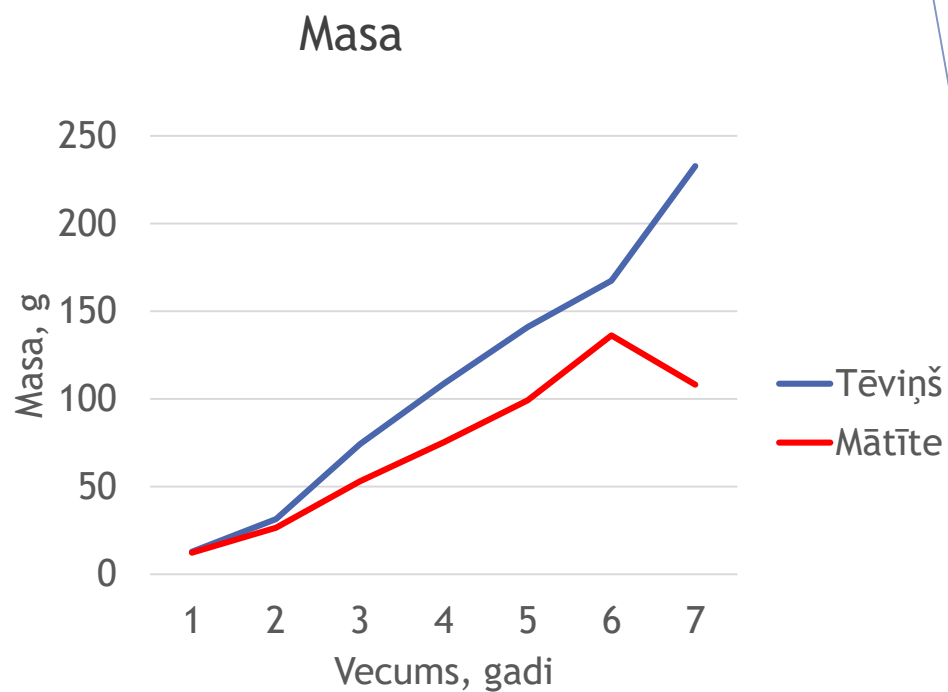
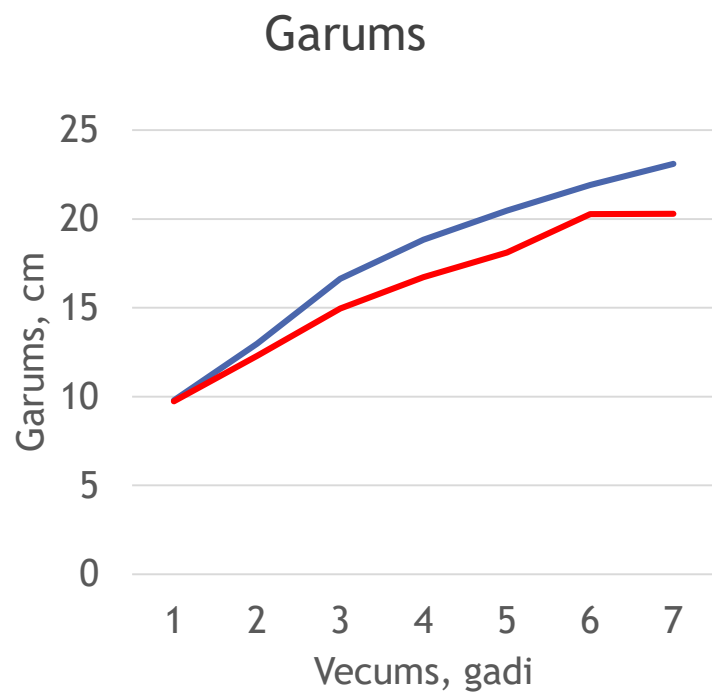
Apaļā jūrasgrunduļa izmēra sastāvs 2017. gadā

2017. gadā veiktas uzskaites Jūrmalciemā un Pāvilostā

2018. gadā tiek veikti darbi arī Rojas novadā

Apaļā jūrasgrunduļa augšana

Tēviņi aug ātrāk un ir lielāki

Zvejas rīki - kas tad ir jauns?

- ▶ Specializētie apaļo jūrasgrunduļu tīkli (30-35 mm)
- ▶ Apaļo jūrasgrunduļu murdi
  - ▶ Zvejas rīka parametri (sēta līdz 150 m, sētas un konstrukcijas acs izmērs 24-36 mm)
  - ▶ Skaits pa pašvaldībām
  - ▶ Zvejas laiks (1. aprīlis līdz 30. jūnijs)
  - ▶ Zvejas rīka nomas maksa (Institūts aicināja uz 2018. gadu nepiemērot nomas maksu)

Apaļo jūrasgrunduļu murdu sadalījums pa novadiem

Pamatprincipi

- Piesardzīga pieeja
- Nozvejas
- Pieejamās dzīvotnes

Specializēta zveja

Pavasārī - 95% apaļais jūrasgrundulis

Nr.p.k.	Pašvaldība, uz kuras teritorijas piekrasti attiecas limits	Apaļo jūrasgrunduļu murdi
1.	Salacgrīvas novads	1
2.	Limbažu novads	1
3.	Saulkrastu novads	NA
4.	Carnikavas novads	NA
5.	Rīgas pilsēta	NA
6.	Jūrmalas pilsēta	NA
7.	Engures novads	6
7. ¹	Mērsraga novads	3
8.	Rojas novads	10
9.	Dundagas novads	3
10.	Ventspils pilsēta	NA
11.	Ventspils novads	6
12.	Pāvilostas novads	10
13.	Grobiņas novads	NA
14.	Liepājas pilsēta	12
15.	Nīcas novads	15
16.	Rucavas novads	10
	Kopā	77

Apaļā jūrasgrunduļa zvejas perspektīvas

- ▶ Jauna suga, jauns zvejas veids - joprojām ir daudz nezināmā!
- ▶ Tā ir piekrastes suga - vislielākā ietekme iespējama uz piekrastes sugām
- ▶ Apaļā jūrasgrunduļa izplatības areāls un daudzums turpina palielināties - tomēr tas neturpināsies bezgalīgi
- ▶ Būtiskas izmaiņas paredzamas, kad apaļais jūrasgrundulis izēdīs ziemeļu ēdamgliemeni
  - ▶ Tas ir labākais barības objekts apaļajam jūrasgrundulim
  - ▶ Tomēr apaļais jūrasgrundulis barībā ir ļoti neizvēlīgs
- ▶ Ar laiku apaļā jūrasgrunduļa daudzums nostabilizēsies
- ▶ Zvejas rīku pilnveidošana

Paldies par uzmanību!

Varbūt ir kādi jautājumi?

ivars.putnis@bior.lv

